

Wytyczne dotyczące upoważnień do stosowania uproszczonej procedury wystawiania świadectw przewozowych A.TR.

Informacje ogólne

Art. 11 Decyzji nr 1/2006 Komitetu Współpracy Celnej WE Turcja z dnia 26 lipca 2006 r. (Dz. Urz. UE L 265 z dnia 26.09.2006 r.) umożliwia przyznanie statusu „upoważnionego eksportera” (zwanego dalej „upoważniony eksporter A.TR.”) czyli wystawianie i potwierdzanie świadectw A.TR. w procedurze uproszczonej. Nadanie statusu upoważnionego eksportera A.TR. upraszcza formalności wywozowe, poprzez umożliwienie jego posiadaczowi samodzielnego poświadczania unijnego statusu celnego towaru.

Uproszczona procedura wystawiania świadectw A.TR. może przybrać jedną z dwóch form przewidzianych w ust. 5 ww. art. 11:

- procedury „in blanco”, w ramach której pole zarezerwowane na poświadczenie celne zostanie uprzednio tj. przed ostatecznym wystawieniem świadectwa, opatrzone pieczęcią właściwego organu celnego państwa eksportu oraz podpisem przedstawiciela tego organu;
- procedury samodzielnego poświadczania przez eksportera świadectw A.TR. specjalną pieczęcią zatwierdzoną przez organy celne państwa eksportu (zgodną ze wzorem określonym w załączniku III ww. Decyzji).

W celu ułatwienia przedsiębiorcom korzystania z tej instytucji przygotowano niniejsze Wytyczne i formularze, w tym formularz wniosku (Załącznik 1), które pomogą lepiej zapoznać się z zasadami funkcjonowania tego uproszczenia, korzyściami jakie daje, a także pomogą w sposób prawidłowy i kompletny przygotować wniosek, co przyczyni się do jego szybszego i sprawnego rozpatrzenia.

Warunki udzielenia upoważnienia

Ubiegać się o status upoważnionego eksportera A.TR. może osoba, która:

- ma swoją siedzibę na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej;
- dokonuje częstych wywozów towarów do Turcji;
- zapewnia wszelkie niezbędne gwarancje dotyczące weryfikacji statusu wywożonych towarów;
- w okresie ostatniego roku od daty złożenia wniosku nie zostało jej cofnięte (ze względu na naruszenie przepisów prawa celnego) upoważnienie do stosowania uproszczonego sposobu dokumentowania pochodzenia towarów, upoważnienie do stosowania uproszczonej procedury wystawiania niepreferencyjnych świadectw pochodzenia, jak również upoważnienia do uproszczonego sposobu wystawiania świadectw przewozowych A.TR.

Polski organ celny może udzielić upoważnienia do stosowania uproszczonej procedury wystawiania świadectw przewozowych A.TR., jeżeli zgodnie z art. 22 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 z dnia 9 października 2013 r. ustanawiającego unijny kodeks celny (UKC) jest właściwy do rozpatrzenia wniosku, tj. prowadzone są w Polsce (lub są tutaj dostępne) główne księgi rachunkowe wnioskodawcy oraz na terytorium Polski wnioskodawca prowadzi przynajmniej część działalności, której dotyczy wniosek.

Zgodnie z art. 11 ust. 2 Decyzji nr 1/2006 Komitetu Współpracy Celnej WE – Turcja z dnia 26 lipca 2006 r. jednym z warunków wydania upoważnienia jest konieczność dokonywania przez

upoważnionego eksportera A.TR. częstych wywozów, dla których można wystawić świadectwo A.TR. Można jednak założyć, że wnioskodawca spełniający wszystkie pozostałe warunki, który zapewni o regularnym korzystaniu z upoważnienia, przedstawiając organowi celnemu przewidywaną wielkość wysyłek, będzie w przyszłości regularnie korzystał z upoważnienia. Jest to pewne odstępstwo od zasad ogólnych, ale w sytuacjach uzasadnionych względami gospodarczymi (jak np. podpisanie kontraktu), słuszne i celowe.

Warunek zapewnienia wszelkich gwarancji dotyczących weryfikacji statusu wywożonych towarów należy rozumieć szeroko, zarówno w sensie obowiązku przechowywania i udostępniania stosownej dokumentacji, jak również w sensie wiarygodności podmiotu i znajomości przepisów celnych. Na etapie rozpatrywania wniosku wnioskodawca powinien dysponować podstawową wiedzą z zakresu ustalania statusu celnego towarów oraz umieć wykazać, że produkty, które będą stanowiły przedmiot obrotu z Turcją, posiadają unijny status celny.

Powinien również mieć świadomość konieczności przedstawienia odpowiednich dokumentów, stanowiących podstawę wystawienia świadectw A.TR. w razie kontroli przeprowadzanej przez organy celne oraz prowadzić księgowość pozwalającą na zweryfikowanie statusu poszczególnych produktów.

Przed wydaniem upoważnienia zaleca się zatem kontakt organu celnego z osobami odpowiedzialnymi w imieniu wnioskodawcy za prawidłowe stosowanie uproszczenia w celu wyjaśnienia wszelkich wątpliwości co do określenia statusu celnego towarów, przekazania niezbędnych informacji w tym zakresie, a tym samym zapoczątkowania wzajemnej współpracy.

Fakt, iż wnioskodawca ubiegający się o przedmiotowe upoważnienie posiada już inne, wydane na podobnych lub nawet bardziej rygorystycznych warunkach (np. AEO), powinien zostać uwzględniony przy rozpatrywaniu wniosku.

Procedura uzyskiwania upoważnienia

Eksporter ubiegający się o udzielenie mu upoważnienia powinien w pierwszej kolejności złożyć wniosek, którego wzór został określony w Załączniku nr 1 do Wytycznych.

Wprawdzie przepisy nie przewidują sformalizowanych wzorów wniosków o wydanie upoważnienia na stosowanie uproszczeń przy wystawianiu A.TR. jak i upoważnień, niemniej jednak dla ujednolicenia formy oraz treści tych dokumentów, zaleca się posługiwanie wzorami, stanowiącymi odpowiednio Załącznik 1 i 2 do niniejszych Wytycznych. Ponieważ powyższy wymóg ma jedynie charakter techniczno-porządkowy, nie skutkuje zatem odrzuceniem wniosku okoliczność, w której eksporter ubiegający się o upoważnienie, nie zastosuje wzoru wniosku, o którym mowa wyżej, ale w treści złożonego podania poda wszystkie niezbędne informacje potrzebne do wydania odpowiedniej decyzji.

Uwagi do poszczególnych pól formularza wniosku

Pole 1. Wnioskodawca

O status upoważnionego eksportera A.TR może się ubiegać osoba, która ma swoją siedzibę na terytorium Unii Europejskiej.

Przedstawiciele w sprawach celnych i podatkowych nie mogą ubiegać się o status upoważnionego eksportera A.TR, mogą natomiast mocą udzielonego pełnomocnictwa dokonywać niezbędnych formalności w imieniu eksporterów ubiegających się o nadanie ww. statusu.

Pole 2. Organ celny

Wniosek winien być złożony do naczelnika urzędu celno-skarbowego właściwego ze względu na siedzibę wnioskodawcy, a w przypadku procedury „in blanco” – alternatywnie może być złożony do naczelnika właściwego ze względu na miejsce, w którym dokonywane będą czynności wynikające ze stosowania procedury, przy czym organ właściwy ze względu na siedzibę wnioskodawcy winien zostać o tym fakcie powiadomiony.

Pole 5. Informacje dotyczące uzyskania przez wywożone towary unijnego statusu celnego.

Możliwe jest zaznaczenie więcej niż jednej okoliczności uzyskania przez towary unijnego statusu celnego, jeżeli różne towary uzyskują ten status w różny sposób. Jeżeli przy wytwarzaniu produktu zastosowano specjalną procedurę celną, w szczególności uszlachetnianie czynne – odpowiednie informacje dotyczące objęcia produktu kompensacyjnego unią celną między UE a Turcją i uzyskania przez ten produkt unijnego statusu celnego powinny znaleźć się w polu 9 przeznaczonym na informacje dodatkowe.

Pole 7. Wnioskowany rodzaj upoważnienia

Przed wyborem rodzaju upoważnienia należy zapoznać się z art. 11 ust. 2 Decyzji nr 1/2006 Komitetu Współpracy Celnej WE – Turcja z dnia 26 lipca 2006 r. oraz części IV niniejszych Wytycznych.

Pole 8.

W art. 12 decyzji nr 1/2006 Komitetu Współpracy Celnej WE – Turcja przewidziano możliwość udzielenia upoważnionemu eksporterowi A.TR. ogólnounijnego zezwolenia (tzw. upoważnienie transgraniczne). Upoważnienie takie dotyczy sytuacji, w której eksporter często wywozi towary do Turcji z państwa członkowskiego innego niż państwo, w którym ma swoją siedzibę. Wniosek o przyznanie takiego statusu może stanowić część wniosku pierwotnego lub status ten może zostać przyznany jako rozszerzenie istniejącego już zezwolenia dla upoważnionego eksportera A.TR.

Pole 9. Informacje dodatkowe

Przykładowe informacje dodatkowe, to:

- numer upoważnienia, o którego zmianę wnosi upoważniony eksporter A.TR.,
- informacja na temat okoliczności uzyskania przez produkt kompensacyjny unijnego statusu celnego, jeżeli przy wytwarzaniu produktu zastosowano specjalną procedurę celną, w szczególności uszlachetnianie czynne.

Warunki korzystania z upoważnienia

Świadectwa przewozowe A.TR. mogą być wystawiane tylko dla tych wywożonych do Turcji towarów, które posiadają unijny status celny oraz objęte są unią celną między UE a Turcją. Warunki korzystania z upoważnienia są różne w zależności od procedury wybranej przez wnioskodawcę, i tak:

W przypadku procedury „in blanco”:

1. eksporter składa w określonej jednostce organizacyjnej podległej właściwemu naczelnikowi urzędu celno-skarbowego, świadectwa przewozowe A.TR. wypełnione jedynie w polu 1 w celu ich uprzedniego zalegalizowania przez ten organ w polu 12, co odbywa się poprzez zamieszczenie właściwej pieczęci, aktualnej daty oraz podpisu funkcjonariusza upoważnionego w imieniu organu do dokonywania ww. czynności służbowej;
2. pozostałe pola wypełnia eksporter w momencie wysyłki towaru – w szczególności winien wypełnić świadectwo przewozowe A.TR. w sposób umożliwiający identyfikację towarów

których ono dotyczy, w polu 8 świadectwa („Uwagi”) umieszcza zapis, o którym mowa w art. 11 ust. 6 ww. Decyzji („procedura uproszczona” w języku, w którym świadectwo jest sporządzane), w polu 13 składa podpis pod oświadczeniem;

3. eksporter otrzymuje zaewidencjonowane i potwierdzone „in blanco” przez organ celny świadectwa przewozowe A.TR. w określonej w upoważnieniu ilości;
4. eksporter rozlicza się z ilości wykorzystanych świadectw, wystawionych w procedurze „in blanco” poprzez zwrot ich kopii do organu celnego, który je wydał i jednocześnie pobranie kolejnych. Ilość kopii świadectw zwróconych po wykorzystaniu przez eksportera upoważnia do wydania odpowiedniej ilości następnych świadectw potwierdzonych „in blanco” i zaewidencjonowanych przez organ celny;
5. rozliczenie wykorzystanych świadectw powinno nastąpić w okresie wskazanym w upoważnieniu;
6. wszelkie dowody uzasadniające potwierdzenie statusu towarów eksporter winien przechowywać przez okres 5 lat licząc od momentu wystawienia świadectwa przewozowego A.TR. i przedstawiać je osobom dokonującym kontroli w zakresie wykorzystywania upoważnienia lub organowi prowadzącemu weryfikację dokumentu na wniosek zagranicznych władz celnych;
7. zmiany warunków dotyczących statusu celnego produktów eksportowanych w ramach unii celnej UE - Turcja, jakie zaistnieją po wydaniu upoważnienia, a mające wpływ na ich status eksporter winien zgłosić organowi, który wydał upoważnienie;

W przypadku procedury ze specjalną pieczęcią:

1. eksporter winien wypełnić świadectwo przewozowe A.TR. w sposób umożliwiający identyfikację towarów których dotyczy;
2. eksporter składa podpis pod oświadczeniem w polu 13 świadectwa A.TR oraz samodzielnie zamieszcza w polu 12, zarezerwowanym dla organów celnych, odcisk (bądź nadruk) specjalnej pieczęci zgodnej ze wzorem z załącznika III Decyzji 1/2006;
3. w polu 14 powinien zamieścić informację dotyczącą organu odpowiedzialnego za dokonanie ewentualnej weryfikacji świadectwa;
4. eksporter przechowuje kopie świadectw oraz wszelkie dowody uzasadniające potwierdzenie statusu towarów przez okres 5 lat od momentu wystawienia świadectwa przewozowego A.TR i zobowiązany jest przedstawiać je osobom dokonującym kontroli w zakresie wykorzystywania upoważnienia lub organowi prowadzącemu weryfikację dokumentu na wniosek zagranicznych władz celnych;
5. zmiany warunków dotyczących statusu celnego produktów wymienionych w pkt 3, jakie zaistnieją po wydaniu upoważnienia, a mające wpływ na ich status eksporter winien zgłosić organowi, który wydał upoważnienie.

Powyższe warunki mają charakter ogólny i podstawowy, a organ celny może w upoważnieniu zawrzeć dodatkowe informacje i wymogi, jeśli uzna je za mające istotny wpływ na realizację danego uproszczenia, przy czym sposób ich określenia musi gwarantować prawidłowy sposób wykorzystania pozwolenia na uproszczony sposób wystawiania świadectw przewozowych A.TR.

Jeżeli zmiany w statusie prawnym posiadacza są na tyle istotne, iż skutkują powstaniem nowego podmiotu, zaleca się cofnięcie upoważnienia i ewentualne wystawienie nowego, gdyż fakt ten wiąże się z koniecznością nadania innego numeru upoważnienia niż poprzedni.

Z kolei w przypadku zmian w procesach produkcji lub źródłach zaopatrzenia w materiały, zmiana upoważnienia jest wymagana tylko wówczas, gdy:

- wpływa to na określenie statusu celnego towarów finalnych;
- sposób nabywania statusu jest inny niż ten, który został wskazany w upoważnieniu.

Kontrola wydawanych upoważnień w zakresie prawidłowości ich wykorzystywania, cofanie upoważnień

Przyznane upoważnienie powinno być monitorowane w okresie jego ważności, aby zapewnić zgodność z ustanowionymi w nim warunkami. Wiąże się to z koniecznością sprawdzenia, czy eksporter w dalszym ciągu spełnia warunki wymagane do korzystania z upoważnienia, w szczególności czy wywożone produkty rzeczywiście mają unijny status celny oraz czy dysponuje on niezbędnymi dokumentami potwierdzającymi ten status.

Kontrola prawidłowości korzystania z upoważnienia dla danego eksportera może zostać wszczęta w dwojaki sposób:

- na podstawie wniosku organów kraju przywozu o weryfikację konkretnego świadectwa bądź większej liczby świadectw wystawionych przez upoważnionego eksportera A.TR.,
- z własnej inicjatywy organu celnego, który udzielił upoważnienia.

Wyboru upoważnień, które należy poddać szczegółowym kontrolom oraz częstotliwość przeprowadzania kontroli, dokonuje się w oparciu o kryteria analizy ryzyka.

Kontrole można przeprowadzać w formie dokonywania przez organ czynności sprawdzających, sprowadzających się do wglądu w dokumenty eksportera lub w oparciu o wyniki kontroli przedsiębiorców realizowanej w siedzibie eksportera.

Naczelnik urzędu celno-skarbowego może cofnąć upoważnienie w przypadku:

1. stwierdzenia w wyniku kontroli celnej, że osoba posiadająca upoważnienie naruszyła przepisy prawa celnego, w szczególności, gdy bezzasadnie potwierdzała unijny status celny wywożonych towarów,
2. uniemożliwiania lub utrudniania kontroli celnej dotyczącej prawidłowości stosowania uproszczonego sposobu dokumentowania pochodzenia towarów lub ich unijnego statusu celnego.

Upoważnienie cofa się w przypadku:

- powtarzającego się niewłaściwego wykorzystywania upoważnienia
- ustania okoliczności warunkujących jego wydanie oraz
- w każdym przypadku na wniosek posiadacza upoważnienia.